

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE**

10000 Zagreb, Planinska 2A
Telefon : 64 43 540, Telefax: 64 43 899
KLASA: 322-01/22-01/97
URBROJ: 525-09/564-23-1
Zagreb, 9. siječnja 2023.

**PROGRAM O DODJELJIVANJU
STATUSA GOSPODARSTVA U ODNOSU
NA KLASIČNI GREBEŽ OVACA
U REPUBLICI HRVATSKOJ**

**Siječanj, 2023.
Verzija 1.**

SADRŽAJ:

- 1. Grebež ovaca i koza**
- 2. Pravna osnova za provođenje Programa**
- 3. Cilj Programa**
- 4. Kategorije životinja i gospodarstva obuhvaćenih Programom**
- 5. Uvjeti za dodjeljivanje statusa gospodarstva u odnosu na klasični grebež**
- 6. Postupak dodjeljivanja statusa gospodarstva u odnosu na klasični grebež**
- 7. Uvjeti za održavanje statusa gospodarstva u odnosu na klasični grebež**
- 8. Ukidanje statusa gospodarstva u odnosu na klasični grebež**
- 9. Popis statusa gospodarstava u odnosu na klasični grebež**
- 10. Trajanje programa**
- 11. Nadležno tijelo i organizacije uključene u provedbu ovog Programa**
- 12. Službeni laboratorij**
- 13. Financiranje**

Dodatak I. Zahujev za dodjeljivanje statusa gospodarstva u odnosu na klasični grebež

Dodatak II. Izvješće o obavljenom veterinarskom pregledu gospodarstva u svrhu dodjele statusa gospodarstva u odnosu na klasični grebež

1. Grebež ovaca i koza

Općenito o bolesti

Grebež ovaca i koza (*engl. scrapie*), je fatalna, neurodegenerativna bolest ovaca i koza koja pripada skupini transmisivnih spongiformnih encefalopatija (TSE). Kao i u drugih bolesti iz ove skupine, uzročnik je prion, a postoje dva oblika klasični i atipični. Klasični grebež ne predstavlja rizik za zdravlje ljudi odnosno, nije zoonoza. Bolest je poznata od 18. stoljeća. Obično se javlja u ovaca u dobi između 3 i 5 godina. Ime grebež bolest je dobila zbog pojave jednog od karakterističnih kliničkih znakova kada zaražene životinje zbog svrbeža izraženo trljaju (grebu) obraze o stabla, ograde ili kamenje. Ostali klinički znakovi su učestalo mljackinge i žvakanje, promijenjeni hod, konvulzivni kolaps itd. Klinički znakovi u mnogome ovise o trajanju bolesti. U početku se primjećuju promjene ponašanja, a zatim se javljaju i drugi neurološki poremećaji. U ovaca zaraženih grebežom javlja se patognomoničan znak grickanja na podražaj u području oko korijena repa i u području donjeg dijela kralježnice. Uslijed grebanja dolazi do gubitka vune/ dlake i ozljeda na koži. Znakovi kronične sistemske bolestijavljaju se kasnije, u vidu gubitka tjelesne mase, anoreksije, letargije te posljedično, uginuća.

Klasični grebež je zarazna bolest koja se na druge prijemljive životinje može prenosi kontaktom sa zaraženom životinjom. Glavni način širenja bolesti je odmah poslije poroda sa majke na potomstvo i ostalu prijemljivu novorođenu mладunčad koja je izložena tkivima i porođajnoj tj. placentalnoj tekućini zaražene životinje. Mnogo rjeđe se na ovaj način zaraze odrasle životinje. Poznato je da su ovce različito prijemljive ovisno o genetskoj varijaciji. Vrijeme inkubacije je različito, no uglavnom se mjeri u godinama. Na vrijeme inkubacije utječe više čimbenika uključujući genetiku domaćina i soj uzročnika.

Jedini način za sprječavanje širenja klasičnog grebeža je zabrana prometa životnjama iz zaraženog stada te usmrćivanje i neškodljivo uništavanje zaraženih životinja. Međutim, grebež ima tendenciju perzistiranja u stadu, a može se javiti i spontano u stadima gdje prethodno nije utvrđen.

Atipični grebež ovaca i koza

Atipični grebež ovaca i koza je klinički, patološki, biokemijski i epidemiološki različit od „klasičnog“ grebeža ovaca te nije zarazna bolest i javlja se sporadično kao degenerativna bolest u starijih ovaca. Pouzdana konačna potvrda atipičnog grebeža moguća je samo potvrđnim laboratorijskim testiranjem u referentnom laboratoriju Europske unije.

U ovom Programu dodjela statusa stadima ovaca i koza odnosi se na klasični grebež ovaca i koza (u dalnjem tekstu: *klasični grebež*).

Nadziranje grebeža u ovaca i koza u Republici Hrvatskoj

Republika Hrvatska unazad nekoliko godina provodi nadziranje grebeža u ovaca i koza sukladno Uredbi (EZ) br. 999/2001 od 22. svibnja 2001. godine Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila za sprečavanje, kontrolu i iskorjenjivanje određenih transmisivnih spongiformnih encefalopatija (u dalnjem tekstu: *Uredba 999/2001*).

U Dijelu II, Poglavlju A, Priloga III Uredbe 999/2001 određen je sustav nadziranja bolesti u ovaca i koza u ovisnosti o tome radi li se o životnjama zaklanim za prehranu ljudi ili

životinjama koje nisu zaklani za prehranu ljudi (uginule i/ili usmrćene životinje). Prema veličini populacije (brojnom stanju) ovaca i pripuštenih šilježica te ojarenih i pripuštenih koza u RH određen je minimalni broj uzoraka koji je potrebno pretražiti porijeklom od uginulih i usmrćenih životinja, s tim da životinje moraju biti starije od 18 mjeseci ili moraju imati više od dva trajna sjekutića koja su izbila kroz desni.

Tablica 1: Minimalan broj uzoraka određen za nadziranje bolesti ovisno o veličini populacije ovaca/koza

Populacija ovaca i pripuštenih šilježica u RH	Minimalan broj uzoraka uginulih ovaca	Populacija ojarenih i pripuštenih koza u RH	Minimalan broj uzoraka uginulih koza
100 000-750 000	1500	40 000-250 000	100% do 500

Navedeni tip nadziranja grabeža u RH se provodi od 2013. godine, a uginule i usmrćene ovce i koze starije od 18 mjeseci pretražuju se sukladno programu nadziranja ove bolesti.

2. Pravna osnova za provođenje programa

- Zakon o veterinarstvu („Narodne novine“, br. 82/13, 148/13, 115/18 i 52/21)
- u dalnjem tekstu: Zakon o veterinarstvu;
- Procedura br. 15 - Postupanje kod registracije prometovanja i premještanja lešina životinja (KLASA: 322-01/13-01/26; URBROJ: 525-10/0568-13-4),
(poveznica:
http://www.veterinarstvo.hr/UserDocsImages/PrometOznacZiv/17-9-13_DOPUNA%20PROCEDURA%2015.pdf);
- Uredba (EZ) br. 999/2001 od 22. svibnja 2001. godine Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila za sprečavanje, kontrolu i iskorjenjivanje određenih transmisivnih spongiformnih encefalopatija- u dalnjem tekstu: *Uredba EK 999/2001* (poveznica: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:02001R0999-20210907&qid=1642504331397&from=HR>);
- odredbe koje se odnose na identifikaciju, registraciju i sljedljivost.

3. Cilj programa

Cilj ovoga programa je ostvarivanje uvjeta gospodarstvima ovaca i/ili koza za dodjelu statusa zanemarivog ili kontroliranog rizika u odnosu na klasični grebež u RH, a obveza dodjeljivanja statusa u odnosu na klasični grebež gospodarstvima koja žele prometovati ovcama i/ili kozama između država članica EU propisana je 2013. godine Prilogom VIII. Uredbe 999/2001.

Statusi gospodarstva u odnosu na klasični grebež omogućuju promet živih životinja, zametaka, jajnih stanica i sjemena unutar EU između država članica i gospodarstava.

Program je donesen temeljem članka 12. stavka 4. Zakona o veterinarstvu.

4. Kategorije životinja i gospodarstva obuhvaćenih programom

Program se provodi na dobrovoljnoj osnovi, na zahtjev posjednika.

Promet ovaca i/ili koza za rasplod, njihovih zametaka, jajnih stanica i sjemena između država članica EU, dozvoljen je samo s gospodarstva kontroliranog ili zanemarivog rizika (ovisno o statusu odredišne države) ili za ARR/ARR ovce.

U slučaju da se ovce i/ili koze za rasplod ili daljnji uzgoj (tov), zametci, jajne stanice i sjeme otpremaju u države članice sa zanemarivim rizikom u odnosu na klasični grebež ili države članice s odobrenim nacionalnim programom kontrole klasičnog grebeža, promet je dozvoljen samo ovcama i/ili kozama za rasplod, zametcima, jajnim stanicama i sjemenom s gospodarstva sa zanemarivim rizikom u odnosu na klasični grebež ili ARR/ARR ovcama.

Za promet u ostale države članice (koje nemaju zanemarivi rizik ili odobreni nacionalni program kontrole klasičnog grebeža) uvjeti po pitanju statusa primjenjuju se samo za promet ovaca i/ili koza za rasplod, njihovih zametaka, jajnih stanica ili sjemena.

U slučaju da se ovce i/ili koze upućuju u državu članicu EU za daljnji uzgoj, uvjeti za promet ovise o statusu gospodarstva odnosno statusu države odredišta.

Posjednici koji žele staviti u promet žive životinje (ovce i/ili koze), zametke, jajne stanice i sjeme u drugu državu članicu EU, moraju se prethodno informirati o statusu odredišne države u odnosu na klasični grebež.

U slučaju stavljanja u promet ovaca i/ili koza namijenjenih klanju bez odgode, status gospodarstva u odnosu na klasični grebež nije potreban.

Tablica 2: Prikaz uvjeta za promet unutar država članica EU (DČ)

Kategorija životinja	Status DČ odredišta	Uvjet za promet unutar DČ
Ovce i/ili koze za rasplod	DČ koja ima pojedina gospodarstva s dodijeljenim statusom*** (kontrolirani ili zanemarivi) ili DČ je u postupku dodjeljivanja statusa gospodarstvima ili još nije započela s dodjeljivanjem statusa gospodarstvima***	dolaze s gospodarstva sa zanemarivim rizikom ili dolaze s gospodarstva s kontroliranim rizikom ili dolaze iz DČ ili zone DČ sa zanemarivim rizikom ili ovce su prion- proteinskog genotipa ARR/ARR, koze imaju najmanje jedan od alela K222, D146 ili S146 i ne dolaze s gospodarstva pod ograničenjem (potvrđen TSE)
Ovce i/ili koze za daljnji uzgoj (tov)	DČ koja ima pojedina gospodarstva s dodijeljenim statusom (kontrolirani ili zanemarivi)*** ili DČ je u postupku dodjeljivanja statusa gospodarstvima ili još nije započela s dodjeljivanjem statusa gospodarstvima***	nema uvjeta za EU promet
Ovce i/ili koze za rasplod Ovce i/ili koze za daljnji uzgoj (tov)	DČ koja ima status zanemarivog rizika * ili DČ koja ima odobren nacionalni program kontrole **	dolaze s gospodarstva sa zanemarivim rizikom u ili dolaze iz DČ ili zone DČ sa zanemarivim rizikom ili ovce su prion- proteinskog genotipa ARR/ARR koze imaju najmanje jedan od alela K222, D146 ili S146 i ne dolaze s gospodarstva pod ograničenjem (potvrđen TSE)
		nema uvjeta za EU promet bez obzira na status DČ

Ovce i/ili koze
namijenjene klanju
bez odgode

*trenutno Austrija, Finska i Švedska

**trenutno Danska i Slovenija

***trenutno sve ostale DČ

Navedeni uvjeti za promet se ne primjenjuju na ovce i koze koje se isključivo drže u odobrenim tijelima, zavodima ili centrima ili se premještaju između tih ustanova.

Nadležno tijelo države članice može unutar EU odobriti trgovinu životinjama koje ne ispunjavaju uvjete prikazane u tablici 3. ovog Programa, uz uvjet da je nadležno tijelo države članice odredišta tih životinja suglasno te pod uvjetom da životinje ispunjavaju uvjete propisane u Prilogu VIII. poglavljju A odjeljku A točki 4. podtočki 4.1 (d) Uredbe 999/2001.

5. Uvjeti za dodjeljivanje statusa gospodarstva u odnosu na klasični grebež

Za gospodarstvo s ovcama koje imaju **status otpornosti na TSE razine I.**, kako je utvrđeno u Prilogu VII. poglavljju C dijelu 4. točki 1. podtočki (a) Uredbe 999/2001, i na kojem najmanje sedam godina nije bio potvrđen niti jedan slučaj klasičnoga grebeža u ovaca, može se priznati da ima zanemarivi rizik u odnosu na klasični grebež.

a) Gospodarstvo sa zanemarivim rizikom u odnosu na klasični grebež

Gospodarstvu s ovcama i/ili kozama može se priznati zanemarivi rizik u odnosu na klasični grebež, ukoliko je tijekom **najmanje sedam godina** ispunjavalo sljedeće uvjete:

- (a) ovce i koze se trajno označavaju te se vode evidencije, kako bi se omogućila sljedivost do gospodarstva na kojem su rođene;
- (b) vode se evidencije o premještanjima ovaca i koza na gospodarstvo i s njega;
- (c) na gospodarstvo se uvode samo sljedeće ovce i koze:
 1. ovce i koze s gospodarstava sa zanemarivim rizikom u odnosu na klasični grebež, ili
 2. ovce i koze s gospodarstava koja ispunjavaju uvjete utvrđene u podtočkama (a) do (j) ove točke tijekom najmanje sedam godina ili tijekom najmanje jednakog razdoblja kao i gospodarstvo na koje se unose, ili
 3. ovce prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR;
 4. ovce ili koze koje ispunjavaju uvjete iz podtočke 1. ili 2. osim u razdoblju kada su držane u centru za prikupljanje sjemena, pod uvjetom da centar za prikupljanje sjemena ispunjava posebne propisane uvjete;
- (d) gospodarstvo podliježe redovitim veterinarskim pregledima najmanje jedanput godišnje, kako bi ovlašteni veterinar provjerio sukladnost s odredbama određenim u podtočkama (a) do (j) ove točke;
- (e) na gospodarstvu nije potvrđen niti jedan slučaj klasičnog grebeža;
- (f) veterinarski inspektor/ovlašteni veterinar kontrolnog tijela mora pregledati sve ovce i koze na gospodarstvu starije od 18 mjeseci koje su zaklane za potrebe potrošnje u vlastitom kućanstvu, pri čemu sve životinje koje pokazuju znakove lošeg zdravstvenog stanja, poremećaja središnjeg živčanog sustava ili koje su upućene na prisilno klanje moraju biti

uzorkovane, a uzorci biti poslani u službeni laboratorij radi pretrage na klasični grebež u skladu s metodama propisanim u Prilogu X Uredbe 999/2001;

(g) od svih uginulih ili usmrćenih životinja starijih od 18 mjeseci mora se uzeti uzorak te isti biti poslan u službeni laboratorij radi pretrage na klasični grebež u skladu s metodama propisanim u Prilogu X Uredbe 999/2001,

(h) na gospodarstvo se mogu unijeti samo zameci/jajne stanice ovaca i koza:

- jajne stanice i zameci donorskog životinja koje su od rođenja bile držane u državi članici EU sa zanemarivim rizikom u odnosu na klasični grebež, ili na gospodarstvu sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom u odnosu na klasični grebež, ili koje ispunjavaju sljedeće uvjete:

— trajno se označavaju, kako bi se omogućila sljedivost do njihovoga gospodarstva rođenja,
— od rođenja su držane na gospodarstvima na kojima tijekom njihovog boravka nije bio potvrđen niti jedan slučaj klasičnoga grebeža ovaca,

— u vrijeme prikupljanja zametaka/jajnih stanica nisu pokazivale nikakve kliničke znakove klasičnoga grebeža;

- jajne stanice i zameci ovaca koje nose najmanje jedan ARR alel;

(i) na gospodarstvo se može unijeti samo sjeme ovaca i koza:

- sjeme donorskog životinja koje su od rođenja bile držane u državi članici EU sa zanemarivim rizikom u odnosu na klasični grebež, ili na gospodarstvu sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom u odnosu na klasični grebež, ili koje ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

— trajno se označavaju, kako bi se omogućila sljedivost do njihovoga gospodarstva rođenja,
— u vrijeme prikupljanja sjemena nisu pokazivale nikakve kliničke znakove klasičnoga grebeža;

- sjeme ovnoga prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR;

(j) ovce i koze na gospodarstvu nisu u izravnom ili neizravnom kontaktu, uključujući zajedničku ispašu, s ovcama i kozama s gospodarstava nižeg statusa.

b) Gospodarstvo s kontroliranim rizikom u odnosu na klasični grebež

Gospodarstvu s ovacima i/ili kozama može se priznati da ima kontrolirani rizik u odnosu na klasični grebež, ukoliko je tijekom **najmanje tri godine** ispunjavalo sljedeće uvjete:

(a) ovce i koze se trajno označavaju te se vode evidencije, kako bi se omogućila sljedivost do gospodarstva na kojem su rođene;

(b) vode se evidencije o premještanjima ovaca i koza na gospodarstvo i s njega;

(c) na gospodarstvo se uvode samo sljedeće ovce i koze:

1. ovce i koze s gospodarstava sa zanemarivim rizikom u odnosu na klasični grebež, ili
2. ovce i koze s gospodarstava koja ispunjavaju uvjete utvrđene u podtočkama (a) do (j) ove točke tijekom najmanje tri godina ili tijekom najmanje jednog razdoblja kao i gospodarstvo na koje se unose, ili

3. ovce prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR;

4. ovce ili koze koje ispunjavaju uvjete iz podtočke 1. ili 2. osim u razdoblju kada su držane u centru za prikupljanje sjemena, pod uvjetom da centar za prikupljanje sjemena ispunjava posebne propisane uvjete;

(d) gospodarstvo podliježe redovitim veterinarskim pregledima najmanje jedanput godišnje, kako bi ovlašteni veterinar provjerio sukladnost s odredbama određenim u podtočkama (a) do (j) ove točke;

(e) na gospodarstvu nije bio potvrđen niti jedan slučaj klasičnog grebeža;

(f) veterinarski inspektor/ovlašteni veterinar kontrolnog tijela mora pregledati sve ovce i koze na gospodarstvu starije od 18 mjeseci koje su zaklane za potrebe potrošnje u vlastitom

kućanstvu, pri čemu sve životinje koje pokazuju znakove lošeg zdravstvenog stanja, poremećaja središnjeg živčanog sustava ili koje su upućene na prisilno klanje moraju biti uzorkovane, a uzorci biti poslani u službeni laboratorij radi pretrage na klasični grebež u skladu s metodama propisanim u Prilogu X Uredbe 999/2001;

(g) od svih uginulih ili usmrćenih životinja starijih od 18 mjeseci mora se uzeti uzorak te isti biti poslan u službeni laboratorij radi pretrage na klasični grebež u skladu s metodama propisanim u Prilogu X Uredbe 999/2001,

(h) na gospodarstvo se mogu unijeti samo zameci/jajne stanice ovaca i koza:

- jajne stanice i zamaci donorskih životinja koje su od rođenja bile držane u državi članici EU sa zanemarivim rizikom u odnosu na klasični grebež, ili na gospodarstvu sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom u odnosu na klasični grebež, ili koje ispunjavaju sljedeće uvjete:

— trajno se označavaju, kako bi se omogućila sljedivost do njihovoga gospodarstva rođenja,
— od rođenja su držane na gospodarstvima na kojima tijekom njihovog boravka nije bio potvrđen niti jedan slučaj klasičnoga grebeža ovaca,

— u vrijeme prikupljanja zametaka/jajnih stanica nisu pokazivale nikakve kliničke znakove klasičnoga grebeža;

- jajne stanice i zamaci ovaca koje nose najmanje jedan ARR alel;

(i) na gospodarstvo se može unijeti samo sjeme ovaca i koza:

- sjeme donorskih životinja koje su od rođenja bile držane u državi članici EU sa zanemarivim rizikom u odnosu na klasični grebež, ili na gospodarstvu sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom u odnosu na klasični grebež, ili koje ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

— trajno se označavaju, kako bi se omogućila sljedivost do njihovoga gospodarstva rođenja,
— u vrijeme prikupljanja sjemena nisu pokazivale nikakve kliničke znakove klasičnoga grebeža;

- sjeme ovnove prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR;

(j) ovce i koze na gospodarstvu nisu u izravnom ili neizravnom kontaktu, uključujući zajedničku ispašu, s ovcama i kozama s gospodarstava nižeg statusa.

Ako se na gospodarstvu s dodijeljenim statusom ili na gospodarstvu za koje se utvrdi da je epidemiološki povezano s gospodarstvom s dodijeljenim statusom potvrdi slučaj klasičnoga grebeža, sukladno Dijelu 1. poglavlja B Priloga VII. Uredbe 999/2001, takvo gospodarstvo odmah gubi dodijeljeni status te se briše s *Popisa statusa gospodarstava u odnosu na klasični grebež*.

Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane (u dalnjem tekstu: MP, UVSH) odmah obavještava druge države članice koje su prometovale sa živim životnjama (ovcama i/ili kozama), zamecima, jajnim stanicama ili sjemenom sakupljenim od ovaca i/ili koza, s predmetnog gospodarstva tijekom posljednjih sedam godina, u slučaju gospodarstva sa zanemarivim rizikom, ili tijekom posljednje tri godine, u slučaju gospodarstva s kontroliranim rizikom.

Redoviti veterinarski pregledi

Ovlaštena veterinarska organizacija jednom godišnje na zahtjev i o trošku posjednika koji želi dodjeljivanje statusa gospodarstva obavlja veterinarski pregled gospodarstva. Veterinarskim pregledom gospodarstva provjerava se udovoljavanje uvjetima propisanim za dodjelu i održavanje statusa. O veterinarskom pregledu gospodarstva vodi se *Izvješće o obavljenom veterinarskom pregledu gospodarstva (Izvješće u Dodatku II. ovoga Programa)* u svrhu dodjele statusa u odnosu na klasični grebež, u tri primjerka (jedan primjerak za posjednika, drugi primjerak za Upravu, treći primjerak ostaje ovlaštenoj veterinarskoj organizaciji).

Pregled životinja starijih od 18 mjeseci koje su zaklane za potrebe potrošnje u vlastitom kućanstvu

Sve životinje starije od 18 mjeseci koje su zaklane za potrebe potrošnje u vlastitom kućanstvu moraju biti pregledane prilikom klanja od strane delegiranog tijela i/ili veterinarskog inspektora Državnog inspektorata Republike Hrvatske (u dalnjem tekstu: DIRH).

Postupak s uginulim ili usmrćenim životnjama starijim od 18 mjeseci

Sa životnjama uginulim ili usmrćenim na gospodarstvu koje je u postupku dodjeljivanja ili održavanja statusa u odnosu na klasični grebež postupa se sukladno Proceduri br. 15 („Postupanje kod registracije prometovanja i premještanja lešina životinja“, KLASA: 322-01/13-01/26; URBROJ: 525-10/0568-13-4).

6. Postupak dodjeljivanja statusa gospodarstva u odnosu na klasični grebež

Zahtjev za dodjeljivanje statusa gospodarstva u odnosu na klasični grebež nadležnoj ovlaštenoj veterinarskoj organizaciji podnosi posjednik životinja (*Zahtjev u Dodatku I. ovoga Programa*).

Ovlaštena veterinarska organizacija popunjava *Izvješće o obavljenom veterinarskom pregledu gospodarstva*. Status će temeljem provjere ispunjavanja propisanih uvjeta (tijekom tri odnosno sedam uzastopnih godina), gospodarstvima koja udovoljavaju propisanim uvjetima, dodijeliti MP, UVSH.

7. Uvjeti za održavanje statusa gospodarstva u odnosu na klasični grebež

Da bi gospodarstvo održalo dodijeljeni status (zanemarivog ili kontroliranog rizika) u odnosu na klasični grebež, potrebno je kontinuirano provoditi i poštivati uvjete propisane točkom 5. ovoga Programa.

Udovoljavanje propisanim uvjetima provjerava ovlašteni veterinar tijekom veterinarskog pregleda gospodarstva jednom godišnje te o udovoljavanju tj. ne udovoljavanju bez odgađanja obavještava veterinarskog inspektora DIRH- a te MP, UVSH.

8. Ukinjanje statusa gospodarstva u odnosu na klasični grebež

Ukoliko ovlašteni veterinar prilikom veterinarskog pregleda utvrdi ne udovoljavanje propisanim uvjetima za održavanje statusa, o istome je dužan bez odgađanja obavijestiti veterinarskog inspektora DIRH- a te MP, UVSH. Status će po obavijesti biti ukinut, a predmetno gospodarstvo izbrisano s *Popisa statusa gospodarstava u odnosu na klasični grebež*.

Ukoliko se na gospodarstvu s dodijeljenim statusom u odnosu na klasični grebež potvrdi slučaj bolesti (klasičnog grebeža), predmetnom gospodarstvu će se ukinuti dodijeljeni status.

9. Popis statusa gospodarstava u odnosu na klasični grebež

MP, UVSH vodi *Popis statusa gospodarstava u odnosu na klasični grebež*. Popis je objavljen i redovito se ažurira na službenim mrežnim stranicama Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane (www.veterinarstvo.hr).

10. Trajanje Programa

Program kojim se ostvaruju predviđeni za dodjeljivanje statusa gospodarstvima u odnosu na klasični grebež u Republici Hrvatskoj objavljen je na mrežnim stranicama Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane, a provodi se kontinuirano.

11. Nadležno tijelo i organizacije uključene u provedbu ovog Programa

MP je tijelo nadležno za dodjelu statusa gospodarstvima sukladno odredbama programa.

Ovlaštene veterinarske organizacije sudjeluju u provjeri uvjeta za dodjeljivanje, održavanje i ukidanje statusa gospodarstvima.

Nadzor i kontrolu provedbe programa provode veterinarski inspektorji DIRH- a u okviru svoje nadležnosti.

12. Službeni laboratorij

Službeni laboratorij uključen u provedbu ovog programa je *Laboratorij za transmisivne spongiformne encefalopatije* Hrvatskog veterinarskog instituta u Zagrebu.

13. Financiranje

Troškove provedbe programa u cijelosti snosi posjednik.

Dodatak I.

Ime posjednika:

Adresa gospodarstva (ulica i kućni broj):

Naselje:

Županija:

JIBG:

**Zahtjev za dodjeljivanje statusa gospodarstva u odnosu na klasični
grebež**

Sukladno uvjetima propisanim Programom o dodjeljivanju statusa gospodarstva u odnosu na klasični grebež ovaca u Republici Hrvatskoj u 2022. godini (KLASA: 322-02/21-01/38) za gospodarstvo JIBG: _____ molim dodjelu statusa u odnosu na klasični grebež.

U _____, datum

Potpis:

Pristojba: _____

Dodatak II.

Izvješće o obavljenom veterinarskom pregledu gospodarstva u svrhu dodjele statusa gospodarstva u odnosu na klasični grebež		
Ovlaštena veterinarska organizacija:		
Mjesto i datum:		
<i>Gospodarstvu s ovcama i/ili kozama može se priznati status u odnosu na klasični grebež, ukoliko je tijekom najmanje tri ili sedam godina ispunjavalo sljedeće uvjete:</i>	<i>Uvjet ispunjen DA/NE</i>	<i>Napomena</i>
(a) ovce i koze se <u>trajno označavaju te se vode evidencije</u> , kako bi se omogućila sljedivost do gospodarstva na kojem su rođene;		
(b) vode se <u>evidencije o premještanju ovaca i koza na gospodarstvo i s njega</u> ;		
(c) na gospodarstvo se <u>uvode samo sljedeće ovce i koze</u> : - ovce i koze s gospodarstava sa zanemarivim rizikom u odnosu na klasični grebež, ili - ovce i koze s gospodarstava koja ispunjavaju uvjete utvrđene u podtočkama (a) do (j) ove točke tijekom najmanje tri ili sedam godina ili tijekom najmanje jednog razdoblja kao i gospodarstvo na koje se unose, ili - ovce prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR;		
(d) gospodarstvo podliježe <u>redovitim veterinarskim pregledima</u> najmanje jedanput godišnje		
(e) na gospodarstvu nije bio potvrđen niti jedan <u>slučaj klasičnog grebeža</u> ,		
(f) sve životinje starije od 18 mjeseci su pregledane prilikom klanja od strane delegiranog tijela i/ili veterinarskog inspektora DIRH-a, pri čemu sve životinje koje pokazuju znakove lošeg zdravstvenog stanja, poremećaja središnjeg živčanog sustava ili koje su upućene na prisilno klanje uzorkovane, a uzorci su poslani u službeni laboratorij radi pretrage na klasični grebež u skladu s metodama propisanim u Prilogu X Uredbe 999/2001;		
(g) od svih <u>uginulih ili usmrćenih životinja</u> starijih od 18 mjeseci uzet je uzorak i poslan u službeni laboratorij radi pretrage na klasični grebež u skladu s metodama propisanim u Prilogu X Uredbe 999/2001,		
(h) na gospodarstvo su uneseni samo <u>zameci/jajne stanice ovaca i koza</u> : - donorskih životinja koje su od rođenja bile držane u državi članici EU sa zanemarivim rizikom u odnosu na klasični grebež, ili na gospodarstvu sa zanemarivim ili kontroliranim		

<i>rizikom u odnosu na klasični grebež, ili koje ispunjavaju sljedeće uvjete:</i>		
— trajno se označavaju, kako bi se omogućila sljedivost do njihovoga gospodarstva rođenja,		
— od rođenja su držane na gospodarstvima na kojima tijekom njihovog boravka nije bio potvrđen niti jedan slučaj klasičnoga grebeža ovaca;		
— u vrijeme prikupljanja zametaka/jajnih stanica nisu pokazivale nikakve kliničke znakove klasičnoga grebeža;		
— zameci/jajne stanice ovaca prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR;		
(i) na gospodarstvo je uneseno samo <u>sjeme</u> ovaca i koza:		
— donorskih životinja koje su od rođenja bile držane u državi članici EU sa zanemarivim rizikom u odnosu na klasični grebež, ili na gospodarstvu sa zanemarivim ili kontroliranim rizikom u odnosu na klasični grebež, ili koje ispunjavaju sljedeće zahtjeve:		
— trajno se označavaju, kako bi se omogućila sljedivost do njihovoga gospodarstva rođenja,		
— u vrijeme prikupljanja sjemena nisu pokazivale nikakve kliničke znakove klasičnoga grebeža;		
— sjeme ovnova prion-proteinskoga genotipa ARR/ARR;		
(j) ovce i koze na gospodarstvu nisu bile u <u>izravnom ili neizravnom kontaktu</u> , uključujući zajedničku ispašu, s ovcama i kozama s gospodarstava nižeg statusa.		